



## **Clypeus Theologiæ Thomisticæ**

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus  
Tractatus de Prædestinatione, de Trinitate, de Angelis, & de homine

**Gonet, Jean-Baptiste**

**Coloniæ Agrippinæ, 1671**

Art. IV. An substantia prædestinati sit suæ prædestinationis effectus?

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77146](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77146)



movens & auxilians, juxta veriore Thomistarum sententiam ) sufficit quod ita applicet voluntatem ad unum extremum, ut in ea relinquat vires & potentiam ad oppositum.

ARTICULUS IV.

An substantia predestinati sit sue predestinationis effectus?

S. I.

Quibusdam pramissis conclusio affirmativa statuitur.

59. VT status difficultatis aperiatur, & cetera ab incertis separentur, supponendum est primo, substantiam predestinati secundum se inspectam intra limites pure nature, non esse predestinationis effectus; quia effectus predestinationis finem ejus respicere debet; substantia autem predestinati in predicta consideratione finem predestinationis non respicit, sed ad quem se habet intra limites & finem nature. Adde, quod effectus predestinationis non est indifferens ad finem reprobationis: Atqui substantia predestinati intra limites pure nature considerata indifferens est, ut predestinetur & reprobetur. Ergo sub hac consideratione effectus predestinationis esse non potest.

60. Supponendum secundum, illam non esse effectum predestinationis proximum, & elicium: Tam quia effectus elicitus predestinationis debet esse supernaturalis ratione sui, sicut actus elicitus a virtute supernaturali non potest non esse ratione sui supernaturalis: substantia autem predestinationi ratione sui supernaturalis non est. Tum etiam, quia est effectus elicitus providentia naturalis: Ergo a supernaturali, qualis est predestinatio, elicitive non potest procedere. Unde solum difficultas est, an imperatve saltem ab illa procedat? quod ut magis declaratur,

61. Supponendum est tertio: dupliciter aliquid esse posse effectum predestinationis imperatum. Primum quoad ordinationem supponentem existentiam rei ordinatae. Secundum, quoad existentiam, ita ut prima rei productio imperetur ex intentione finis predestinati: certum est igitur, substantiam predestinati esse saltem primo modo predestinationis effectum, quia per predestinationem ordinatur ad gloriam, & ad illam transmittitur. Unde dubitatur solum de secundo modo imperij, an scilicet substantia predestinati, etsi ex vi alterius providentia quasi elicitive ad finem naturalem ordinetur, & in re producat, non tamen procedat ab illa independentem a predestinatione, sed ut subordinata illi tanquam imperanti eo modo, quo actus aliarum virtutum ab illis eliciti a charitate procedunt ut imperante illorum productionem. Pro resolutione

Dico, substantiam predestinati esse effectum predestinationis in sensu explicato. Ita communiter docent Thomistae, paucis exceptis, qui existimant substantiam predestinati esse tantum subjectum, quod predestinatur, non vero ipsius predestinationis effectum.

62. Probatum primum ex Augustino epistolae 105. ubi explicans illud Apostoli ad Romanos 8. *Primum electionem proposuisti Dei maneret. Secundum e-*

A *lectionem* (inquit) *quod eligendos facit ipse, nominavit.* Ergo juxta Augustinum electio ad gloriam causa est substantia eligendorum, & consequenter substantia predestinati est predestinationis effectus: omne enim, quod ab electione in ordine intentionis causatur, est in executione effectus predestinationis.

Probatum secundum ex D. Thoma in 1. dicitur 41. quod 1. art. 4. ubi inquit: *Omni causa, cujus operatione interveniente completur effectus predestinationis, dicitur predestinationem juvare, vel per medium causa meritoria, vel persuadendo ad bonum, vel per modum dispositionis, vel etiam naturali operatione, sicut motus calidi, & omnes cause naturales juvant predestinationem, in quantum earum officio perscitur generatio & sustentatio electorum.* Ex quibus verbis hoc argumentum delamitur, Eatenus aliqua causa sine moralis, sive naturalis dicitur predestinationem juvare, quatenus ejus operatione perficitur effectus predestinationis: At motus calidi juvat predestinationem, quatenus illo perficitur electorum generatio: Ergo haec est predestinationis effectus, & consequenter electorum substantia, quae per illam producit.

Tertium probatur ex eodem S. Doctore in 1. dicitur 41. art. 8. ubi in argumento, *sed contra*, probatur predestinationem precibus Sanctorum juvari: ex illo Genesis 25. ubi dicitur, quod Isaac rogavit Dominum pro Rebecca uxore sua, & dedit conceptum Rebecca, ex quo conceptum natus est Jacob: At si substantia Jacob predestinatus non esset predestinationis effectus, argumentum D. Thomae non convinceret: Ergo juxta D. Thomam substantia predestinati est predestinationis effectus. Probatum Minus. Predestinationem precibus Sanctorum juvari, est illius effectus precibus Sanctorum obtineri: Ergo ex eo, quod natus Jacob obtenta fuerit precibus Isaac, non colligitur predestinationem Jacob precibus Isaac juvari, nisi ejus natus sit predestinationis effectus.

Probatum quarto ratione, quam indicat idem Angelicus Doctor in corpore ejusdem articuli, his verbis: *Ita predestinatur a Deo salus aliquid, ut etiam sub ordine predestinationis cadat, quod quidem hominem promovet in salutem, vel orationes proprias, vel quidquid hujusmodi, sine quibus aliquis salutem non consequitur.* At substantia predestinati talis est, ut sine illa predestinatus salutem non consequatur: Ergo cadit sub ordine predestinationis, & consequenter est illius effectus.

Confirmatur, & magis illustratur haec ratio. Quidquid aliquid modo ad predestinationem conducit, si fiat ex intentione gloriae, est effectus predestinationis: At substantia predestinati ad predestinationem conducit, & alias sit ex intentione gloriae: Ergo est predestinationis effectus. Minor quantum ad secundam partem probatur ex infra dicendis: probatur vero quantum ad primam. Nam substantia predestinati est causa efficiens actuum, quibus homo iustificatur, & promovetur gloriae: est etiam causa efficiens ipsius gloriae & visionis beatificae, quam producit mediante intellectu per lumen gloriae electorum: illa enim potest esse motivum per modum objecti, gratiarum actionis, pro creationis & conservationis beneficio: Ergo substantia predestinati ad predestinationem conducit.

Dices, ad hoc ut aliquid sit effectus predestinationis, non sufficere, quod ad illius finem, scilicet gloriam, quocumque modo conducatur, sed



insuper requirit quod ad illam ordinetur, ut medium ad finem: At substantia prædestinati non ordinatur ad gloriam, ut medium ad finem, sed solum ut subiectum ad formam accidentalem quam recipit, & à qua perficitur: Ergo non est prædestinationis effectus. Minor patet, Major probatur. Præd. tinatio vel in electione consistit, vel saltem illam supponit: At electio non nisi circa media versatur, sicut intentio solum est respectu finis: Ergo ut aliquid sit effectus prædestinationis, requiritur quod ad illam ut medium ad finem ordinetur. Unde, ut supra diximus, licet merito Christi ad nostram prædestinationem, ejusque finem conducant, quia tamen ad eam non comparantur ut media ad finem, effectus illius non sunt.

Sed facile responderetur, distinguendo Majorem. Ut aliquid sit effectus prædestinationis, electio & immedie datus, requiritur quod ad illa ordinatur ut medium ad finem concedo Majorè. Ut sit effectus illius imperatus & terminus, nego Majorem. Ad cuius probationem dicendum est, quod electio dupliciter potest aliquid attingere: uno modo immediate, & quasi elicitive, & sic solum potest erga media proprie dicta versari. Alio modo mediate, & imperativè, sique potest attingere omne quod ad media quæ sunt illius obiectum quovis modo concurret. Unde quia substantia prædestinati habet concessus jam explicatos, ad dona gratiæ & gloriæ, quæ sunt effectus eliciti prædestinationis & electionis, consequens sit quod ab electione & prædestinatione attingatur mediate & imperativè: quod non potest competere meritis Christi, quia cum illa (ut supra annotavimus) ad ordinem hypostaticum pertineant, & totum ordinem gratiæ & gloriæ, omnemque hominum & Angelorum prædestinationem infinitum excedant, ab illa imperari non possunt.

Denique probari potest conclusio, evertendo præcipuum ad veritatem fundamentum. Non repugnat ab intrinseco quod substantia prædestinati fiat ex intentione gloriæ, & alias sic fieri congruit intentioni prædestinationis: Ergo de facto substantia prædestinati sit ex intentione gloriæ, & consequenter est prædestinationis effectus. Consequentia patet, Antecedens quantum ad primam partem suadet primo. Ex vi decreti ordinantis Christum ad esse filium naturalem Dei, factus est Christus ut homo, quia prout sic est subiectum suæ prædestinationis. Ex notitiam decreti ordinantis hominem ad finem naturalem, scilicet naturalem beatitudinem, posset fieri homo, si concederetur in pura natura: Ergo ex vi decreti efficaciter ordinantis ad gloriam, potest fieri, saltem imperativè, substantia subiecta ad gloriam ordinati.

Secundo probatur eadem pars. Si aliqua repugnantia in hoc esset, maxime quia substantia prædestinati sit subiectum gloriæ, debet ad illius mentionem supponi, & consequenter ex vi talis mentionis non potest fieri: At hæc ratio nulla est: Ergo &c. Major est præcipuum fundamentum ad veritatem sententiæ: Minor verò probatur tripliciter. In primis enim id quod est prius in genere causæ materialis, potest esse posterius in genere causæ finalis: Ergo etsi substantia prædestinati sit subiectum gloriæ, & consequenter prior illa in genere causæ materialis, potest ab illa in genere causæ finalis causari, ac proinde ex intentione ad gloriam imperativè procedere.

**A** Secundo, Substantia genita potest esse generationis subiectum, & causari à generatione efficienter. Substantia etiam creata est subiectum creationis acceptæ passivè, & ab illa causatur: Ergo substantia prædestinati, esto sit subiectum prædestinationis, poterit ab illa imperativè procedere.

Tertio, Licet potentia vitalis sit principium effectivum & receptivum sui actus, potest fieri ex intentione illius: Ergo pariter, licet substantia prædestinati sit subiectum gloriæ, quam respicit prædestinatio ut finem, poterit ex illius intentione procedere. Quorum omnium ratio est, quia non repugnat mutua inter duo causalitas in diverso genere causæ, qualiter inter electionem ad gloriam, & substantiam prædestinati debet intervenire, ut ex intentione gloriæ procedat.

**B** Dices: substantiam prædestinati non solum esse subiectum gloriæ, sed etiam finem cui Deus gloriam intendit, & ideo non posse imperari ex intentione eius.

Sed contra primò: Christus, etiam ut homo, est finis cui Deus vult filiationem naturalem, & tamen sit ex vi ejusdem decreti quo filiatio intenditur: Ergo ex eo quod substantia prædestinati sit finis cui Deus gloriam intendit, non repugnat ex intentione gloriæ imperari.

**C** Secundo, finis cui, & finis cuius gratiæ distinguuntur, & se invicem præcedunt in diverso genere causæ. Nam sanitas verbi gratiæ, quam medicus appetit aegroto, est prior illo in genere causæ finalis, & in ratione finis qui, vel cuius gratiæ: ipse verò aeger cui desideratur, eam præcedit in genere causæ materialis, & in ratione finis cui. Item Christus, cum sit finis totius ordinis naturæ & gratiæ, & ut dicitur Eccles. 24. *Primogenitus ante omnem creaturam*, est prior genere humano in ratione finis qui: ipsam verò genus humanum ut redimendum, & consequenter ordo naturæ, Christum præcedit, in genere causæ materialis, & in ratione finis cui, ut explicari solet in Tractatu de Incarnatione: Ergo non obstat quod substantia prædestinati sit finis cui respectu gloriæ, poterit ab illa ut fine cuius causari, & consequenter ex illius intentione procedere.

**D** Quod autem hoc valde congruum sit, patet: Tum quia id ostendit maximum amorem Dei erga electos, & curam specialem quam habet de illis. Tum etiam, quia Deus in beatitudine supernaturali electorum, quæ est finis prædestinationis, intimè reperitur unitus in ratione speciei intelligibilis, ut ostendimus in Tractatu de visione beatifica: Ergo congruum est ut substantia electorum, & omnia entia naturalia, ad illam ut ad finem ordinentur, & ex eius intentione producantur. Probatur Consequentia: nam congruum est, ut ubicunque Deus reperitur unitus secundum suam substantiam, exerceat rationem ultimi finis. Sic quia specialiter unitur humanitati Christi, ipsa Christi humanitas, & totum unitus verum, sunt propter Christum. Item quia specialimodo est præsens in Eucharistia, propter unionem cum humanitate Christi, Eucharistia est finis omnium aliorum sacramentorum. Denique, quia est specialiter in anima iusti per gratiam, omnes aliæ creaturæ sunt propter iustos: Ergo quia supernaturalis beatitudo includit Deum ut unitum intellectui beato in ratione speciei intelligibilis, oportet ipsam beatorum substantiam,

**E** & om-

in Bibli

72

72

Dis. 23 art. 3.



& omnia entia naturalia, ad illam ut finem ordinari, & ex ejus intentione imperativè procedere.

## §. II.

Solvuntur objectiones.

**O**bjicies primò: Apostolus ad Roman. 8. exponens effectus divinæ prædestinationis, primo loco recenset vocationem, dicens: Quos prædestinavit, hos & vocavit. At si substantia prædestinati esset effectus prædestinationis, debuisset incipere ab ipso esse substantiali prædestinati, & non ab ejus vocatione: Ergo ex Apostolo substantia prædestinati non est prædestinationis effectus.

**74.** Confirmatur ex D. Thoma ibidem lect. 6. ubi explicans præfata verba Apostoli, sic ait: *Primum autem in quo incipit prædestinatio impleri, est vocatio hominis, quæ quidem est duplex: una exterior, quæ fit ore predicatoris; & alia interior, quæ nihil aliud est quam quidam mentis instinctus quo cor hominis movetur a Deo, ad assentiendum huic quæ sunt fidei vel virtutis.* At si substantia prædestinati esset effectus prædestinationis, non inciperet prædestinatio in vocatione impleri, sed potius inciperet in substantiæ productione: Ergo illa non est prædestinationis effectus.

**75.** Confirmatur amplius ex eodem S. Doctore super caput 1. ejusdem Epistolæ lect. 3. ubi postquam asseruit, *prædestinare nihil aliud esse quam ante in corde disponere quid sit de aliqua refaciendum, hæc verba subiunxit: Potest tamen aliqua de futura re seu operatione disponere: uno modo quantum ad ipsam rei constitutionem, sicut artifex disponit qualiter debeat facere domum. Secundo modo quantum ad ipsam usum vel gubernationem rei, & ad hæc secundam prædispositionem pertinet prædestinatio, non ad primam; id enim quo aliquis vivit, refertur in finem: sed cum res in se ipsa constituitur, non dirigitur ex hoc ipso in aliud, unde præ dispositio constitutionis rei, propriè prædestinatio dici non potest.* Et paucis interpositis ait: *Relinquitur ergo quod prædestinatio dicatur propriè eorum solum quæ sunt supra naturam.* At generatio substantiæ prædestinati pertinet ad rei constitutionem, & supra naturam non est: Ergo non est propriè prædestinationis effectus.

**76.** Respondeo negando sequelam Minoris. Quia Apostolus ibi effectus prædestinationis imperatos & improporcionados, qualis est ipseus prædestinati substantia, non recenset, sed tantum elicitos & proporcionados, seu proximè ad beatitudinem conducentes, inter quos vocatio est prior, saltem ordine executionis, & idcirco ab illa incipit. Ex quo patet responsio ad primam confirmationem desumptam ex auctoritate Divi Thomæ, ibi enim S. Doctor solum intendit quod vocatio est primum in quo incipit prædestinatio impleri, vel inter effectus elicitos seu proporcionados, vel inter ea quæ per se requiruntur ad prædestinationem, ut propriè media non verò absolute: substantia autem prædestinati non est effectus prædestinationis, ut medium, sed ut subiectum.

**77.** Ad secundam confirmationem, dicitur generationem substantiæ & prædispositionem, considerari posse dupliciter. Vel præcisè in ordine ad agens, vel prout ad finem dirigitur. Primo modo prædispositio illius non est prædestinatio, sed ars, ut docuit D. Thomas quæst. 5. de verit. art. 1.

**A** ad 9. Secundo modo, si dirigitur ad finem naturalem, est providentia naturalis, si ad supernaturalem est providentia supernaturalis generalis, si ad supernaturalem efficaciter, est prædestinatio. Et consequenter substantia prædestinati, ut subest primo ordini ad finem, est effectus providentiæ naturalis: ut subest secundo, est effectus providentiæ generalis: ut subest tertio, est effectus prædestinationis. Quando autem ad D. Thomam prædestinationem propriè esse solum eorum quæ excedunt facultatem naturalem intelligendus est de effectibus elicitis, vel si de imperato, de excessu quoad ordinem, non quoad substantiam.

**B** Objicies secundò: Effectus prædestinationis debent esse ex meritis Christi: Sed substantia prædestinati non est ex meritis Christi: Ergo non est effectus prædestinationis. Major constat: Christus enim omnes effectus nostræ prædestinationis promeruit, ut docetur in materia de incarnatione. Minor verò probatur ex Augustino Epistol. 105, ubi ait: *Christus non pro illis ut homines crederentur, sed pro impiis mortuus est ut iustificarentur.*

Respondeo concessa Majori, distinguendo Minorem. Substantia prædestinati nude sumpta & intra limites puræ naturæ considerata, concedo. Ut ordinatur ad gratiam & gloriam, & ad illam efficaciter transmittitur, nego. Ex quo patet responsio ad locum Augustini: solum enim intendit, hominis generationem, intra limites puræ naturæ consideratam, non esse ex meritis Christi; non negat tamen, illam ut ordinatam & transmissam ad gratiam & gloriam, cadere sub meritis illius.

**C** Addo, quod multa deputantur meritis Christi, propter quæ tamen mortuus non dicitur meruisse sibi gloriam corporis, & sui nominis exaltationem, ut in confesso est apud omnes Catholicos: meruisse tamen illuminationes & gaudia accidentalia Angelorum, ut plures docent, & tamen non dicitur mortuus propter gloriam sui corporis, & proprii nominis exaltationem, nec propter illuminationes & gaudia accidentalia Angelorum. **D** Mors etiam præmatura illius qui rapitur ne malitia mutet intellectum ejus, effectus est meritorum Christi, & propriè prædestinationis. Nativitas etiam parvuli prope fontem, ex qua provenit quod illi ministraret baptismus, & in gratia decedat est effectus prædestinationis, & meritorum Christi: Et tamen non dicitur Christus mortuus pro aliquo cito moriatur, nec ut prope fontem nalcatur. Quorum omnium ratio est, quia particula, propter, denotat finem præcipuum mortis & passionis Christi: unde quia hæc omnia non sunt finis præcipui mortis & passionis Christi, quæ ad justificationem & gloriam electorum tanquam ad finem præcipuum ordinantur, ideo est meritis Christi deputentur, non tamen Christus dicitur mortuus pro illis.

**E** Objicies tertio: Prædestinatio hominum eorum substantiam productam, vel saltem prævisam supponit: Ergo eam non casualiter. Consequentia patet, Antecedens probatur primò. Prædestinatio nostra supponit culpam originalem, cum illam supponat prædestinatio Christi, ut et Augustino docet D. Thomas 3. p. q. 1. art. 4. & nostra posterior sit prædestinatio Christi: At peccatum originale supponit substantiam prædestinati productam: Ergo prædestinatio nostra substantiam prædestinati prævisam supponit.

Secundo,



Secundo, Ante voluntatem prædestinandi & eligendi, hos determinatos homines præ alijs, intelligitur in Deo voluntas antecedens salvandi omnes homines; hæc enim generalis voluntas præcedit illam specialem, quæ discernit prædestinatos à reprobis: Sed voluntas illa generalis salvandi omnes homines supponit eorum substantiam & esse, cum supponat voluntatem eos creandi: Ergo prædestinatio substantiam prædestinati productam supponit.

Tertio substantia prædestinati per providentiam naturalem producitur: Sed providentia naturalis antecedit supernaturalem, sicut natura præcedit gratiam: Ergo prædestinatio substantiam prædestinati supponit.

Denique, forma accidentalis supponit esse subiecti, in quo recipitur, & consequenter voluntatem ejusdem formæ supponit volitionem ejusdem subiecti: Sed decreto prædestinationis vult Deus homini dare gloriam, tanquam accidens illi superadditum: Ergo tale decretum supponit volitionem subiecti illius, quod est ipsa prædestinati substantia.

Respondeo negando Antecedens: Ad cuius primam probationem, distinguo Majorem. Supponit culpam originalem: in uno genere causæ, scilicet materialis, concedo Majorem. In omni genere causæ, nego Majorem, & concessa Minor distinguo. Consequens distinctione Majoris:

Ad secundam & tertiam probationem ejusdem Antecedentis eodem modo respondendum est, nempe voluntatem antecedentem salvandi omnes homines, & providentiam naturalem antecedere prædestinationem in genere causæ materialis, & esse posteriores illâ in genere causæ finalis, quod iustitiam, ut substantia prædestinati sit prædestinationis effectus, ut supra ostendimus, & amplius declarari potest: Ex eo enim, quod ista decreta priora sint decreto electivo ad gloriam, non sequitur esse independentia ab illo: Ergo nec sequitur effectus talium decretorum non causati ex vi decreti electivi ad gloriam. Consequentia patet, Antecedens autem probatur. Bene stat unum decretum esse prius alio in uno genere causæ, & in alio dependere ab illo: Ergo ex eo quod providentia naturalis, & voluntas antecedens salvandi omnes homines, & decretum permittendi peccatum originale priora sint decreto electivo ad gloriam, non sequitur ea non dependere ab illo.

Secundo id probatur argumento ad hominem, contra aliquos ex nostris. Nam Thomistæ unanimiter docent, auxilia sufficientia esse in prædestinationis effectus prædestinationis, & tamen illa sunt effectus providentiæ communis supernaturalis, quæ prior est providentiæ prædestinativâ, ut ipsi fateantur. Ergo ex eo, quod substantia prædestinati sit effectus providentiæ naturalis, & hæc prædestinatione sit prior, malè colligitur id esse de facto prædestinationis effectum. Undè

Ad ultimam probationem Antecedentis principalis, distinguo Majorem. Forma accidentalis supponit esse subiecti in quo recipitur, in genere causæ materialis, concedo. In omni genere causæ semper, nego. Nam quando forma accidentalis habet rationem finis cuius gratiâ, sicut habet gloria respectu prædestinati, tunc licet subiectum recipientem illius præcedat in ordine executionis, & in genere causæ materialis, & superadditivæ, illa tamen est prior subiecto in quo recipitur, in ordine intentionis, & in genere causæ

finalis. Undè ex hoc potest desumi efficax argumentum in favorem nostræ sententiæ: cum enim substantia ipsius prædestinati ordinetur ad gloriam, sicut finis cui ad finem qui, sive cuius gratiâ, debet ex intentione gloriæ, ut finis procedere, vel imperari.

Objicies ultimum: Si substantia prædestinati, vel ejus productio esset effectus prædestinationis, esset primus illius effectus; nihil enim est prius ipsâ substantiâ rei & productione illius: Sed hoc non potest dici: Ergo nec illud. Major est evidens, Minor verò probatur primo. Si substantia prædestinati esset primus prædestinationis effectus, qui assereret dari ex parte nostræ causæ meritoriam, vel dispositivam primæ vocationis, ut dicebant olim Semipelagiani, non propterea teneretur fateri dari in nobis causam nostræ prædestinationis: Sed hoc est falsum, & contra communem Theologorum sententiam: Ergo & illud. Sequela probatur: Ut ex parte nostræ detur aliqua causa nostræ prædestinationis, necesse est, ut detur aliqua causa primi effectus illius: At licet daretur ex parte nostræ causæ primæ vocationis, non daretur causa primi effectus prædestinationis; ipsa enim vocatio non esset primus ejus effectus, sed potius ipsum creationis donum, cuius nulla potest in nobis causa præsupponi: Ergo dato quod substantia prædestinati sit prædestinationis effectus, clarè sequitur, eum, qui fateretur dari ex parte nostræ causæ primæ vocationis, non ideo teneri concedere, dari ex parte nostræ causæ prædestinationis.

Respondeo distinguendo Majorem. Esset primus illius effectus, impetratus & improportionatus, concedo Majorem. Elicitus & proportionatus, nego Majorem. Ad cuius probationem dicendum est, quod ex eo, quod aliquis assereret dari ex parte nostræ causæ primæ vocationis, necessarium fateri deberet, dari etiam ex parte nostræ causæ nostræ prædestinationis; quia licet non diceret dari ex parte nostræ causæ primi effectus, abstrahendo ab elicitis & imperatis à proportionatis & improportionatis; assereret tamen, dari ex parte nostræ causæ primi effectus elicitis & proportionatis: quod satis est, ut ex parte nostræ detur causa nostræ prædestinationis.

Respondeo negando Antecedens: Ad cuius primam probationem, distinguo Majorem. Supponit culpam originalem: in uno genere causæ, scilicet materialis, concedo Majorem. In omni genere causæ, nego Majorem, & concessa Minor distinguo. Consequens distinctione Majoris:

Ad secundam & tertiam probationem ejusdem Antecedentis eodem modo respondendum est, nempe voluntatem antecedentem salvandi omnes homines, & providentiam naturalem antecedere prædestinationem in genere causæ materialis, & esse posteriores illâ in genere causæ finalis, quod iustitiam, ut substantia prædestinati sit prædestinationis effectus, ut supra ostendimus, & amplius declarari potest: Ex eo enim, quod ista decreta priora sint decreto electivo ad gloriam, non sequitur esse independentia ab illo: Ergo nec sequitur effectus talium decretorum non causati ex vi decreti electivi ad gloriam. Consequentia patet, Antecedens autem probatur. Bene stat unum decretum esse prius alio in uno genere causæ, & in alio dependere ab illo: Ergo ex eo quod providentia naturalis, & voluntas antecedens salvandi omnes homines, & decretum permittendi peccatum originale priora sint decreto electivo ad gloriam, non sequitur ea non dependere ab illo.

Secundo id probatur argumento ad hominem, contra aliquos ex nostris. Nam Thomistæ unanimiter docent, auxilia sufficientia esse in prædestinationis effectus prædestinationis, & tamen illa sunt effectus providentiæ communis supernaturalis, quæ prior est providentiæ prædestinativâ, ut ipsi fateantur. Ergo ex eo, quod substantia prædestinati sit effectus providentiæ naturalis, & hæc prædestinatione sit prior, malè colligitur id esse de facto prædestinationis effectum. Undè

Ad ultimam probationem Antecedentis principalis, distinguo Majorem. Forma accidentalis supponit esse subiecti in quo recipitur, in genere causæ materialis, concedo. In omni genere causæ semper, nego. Nam quando forma accidentalis habet rationem finis cuius gratiâ, sicut habet gloria respectu prædestinati, tunc licet subiectum recipientem illius præcedat in ordine executionis, & in genere causæ materialis, & superadditivæ, illa tamen est prior subiecto in quo recipitur, in ordine intentionis, & in genere causæ

finalis. Undè ex hoc potest desumi efficax argumentum in favorem nostræ sententiæ: cum enim substantia ipsius prædestinati ordinetur ad gloriam, sicut finis cui ad finem qui, sive cuius gratiâ, debet ex intentione gloriæ, ut finis procedere, vel imperari.

S. III.

Corollaria præcedentis doctrinæ.

EX dictis colliges primo, bona omnia naturalia esse effectus prædestinationis imperatos nam quamvis fiant ex providentia naturali, per prædestinationem tamen ordinantur ad salutem & bonum electorum. Undè D. Thomas 1. 2. quæst. 114. art. 10. & 2. 2. quæst. 17. art. 2. & quæst. 83. art. 6. docet bona temporalia in prædestinatis conducere ad beatitudinem, ideoque posse cadere sub merito, & esse obiectum spei, ac pro illis posse fieri orationes.

Colliges secundo: locum & tempus nascendi & moriendi, aliisque nativitatibus & mortibus circumstantiis, esse in electis prædestinationis effectus: quia etiam hæc in prædestinatis ad finem prædestinationis conducunt. Nam pudrum verbi gratiâ statim moriturum, nasci prope fontem, conducit ut ei baptismus conferatur, sicque salvetur; & hominem, dum est in statu gratiæ, suffocari in flumine, vel à latronibus occidi, aut a liâ morte violenta & fortuitâ mori, conducit illi ut in gratia decedat, & gloriam consequatur.

H Undè



Unde Apostolus ad Rom. 8. ait: *Diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum*, quod D. Augustinus & S. Thomas ad ipsas etiam permissiones peccatorum extendunt, ut videbimus articulo sequenti.

87. Colliges tertio: bonam indolem, & bonum ingenium esse in electis predestinationis effectum, non quia hec conducant ad facilius credendum, vel ad supernaturales actus eliciendos, ut quidam docent: quia, ut alibi ostendimus, ad aequa ratio proximè agendi respectu actuum supernaturalium est virtus supernaturalis infusa: sed quia hec conducunt ad vitanda peccata: nam ex bona hominum inclinatione, & ingenij bonitate multoties provenit, ut pauciora committantur peccata; sicut è contra mala hominum indoles & inclinatio ad plura committenda maximè juvat. Unde D. Thomas 3. cont. Gent. cap. 162. *Adjuvat etiam Deus hominem contra peccatum per naturale humani rationis, & alia naturalia bona, que hominis confert.*

88. Colliges quarto: bona opera moralia, quæ sine auxilio gratiæ sunt à predestinatis, esse effectus predestinationis. Tùm quia conducunt ad gaudium accidentale, quod de illis predestinati percipient in gloria. Tùm etiam, quia dum quis bene operatur, si opus in præcepto sit, vitatur peccatum. Tùm denique, quia bona illa operamur obiecta dant occasionem laudis, & gratiarum actionis.

## ARTICULUS V.

*An malum & permissio eius in electis sine predestinationis effectus?*

## §. I.

*Quibusdam præmissis prima pars quæstionis duplici conclusione resolvitur.*

89. **N**otandum primo: malum aliud esse pœnæ, & aliud culpæ: & rursus in malo culpæ duo esse distinguenda, materiale scilicet & formale, seu malitiam moralem, & entitatem physicam, quæ illi subest, eamque sustentat.
90. Notandum secundo: quod quando quaeritur, an permissio peccati in electis sit predestinationis effectus, quaestio non procedit de permissione activa, quæ in volitione permittendi peccatum consistit, sed de passiva, consistente in carètia gratiæ efficacis, quæ postea vitaretur peccatum.
91. Tertio recolendum est id, quod in initio huius disputationis annotavimus, nempe tres conditiones requiri, ut aliquid sit predestinationis effectus, scilicet quod causetur à Deo, quod efficaciter ad finem vitæ æternæ conducatur, & quod sit à Deo volitum ac præparatum ex intentione efficaci dandi gloriam. His præmissis
- Dico primo: Mala pœnæ in electis sunt effectus predestinationis, non tamen mala culpæ, seu peccata, quæ talia sunt, & secundum malitiam, & deformitatem moralem, quæ important.
92. Probat: Mala pœnæ causantur à Deo, juxta illud Ecclesiastici 11. *Bona & mala, vita & mors, paupertas & honestas à Deo sunt.* Et Amos 3. *Si erit malum in civitate, quod non fecerit Dominus.* Secus autem mala culpæ, Deus enim non est causa, vel author peccati, quia, ut inquit S. Thomas 1. 2. quæst. 79. art. 1. *Omne peccatum est per recessum ab ordine, qui est in Deum sicut in finem, Deus autem omnia inclinat & convertit in se ipsum, ut dicit Dionysius cap. 1.*

A de divin. nomin. Item mala pœnæ conducunt ad finem vitæ æternæ: per multa enim tribulationis oportet nos intrare in regnum celorum, ut ait Scriptura, & consequenter à Deo præparatur electis ex intentione dandi illis gloriam. Mala autem culpæ non conducunt ad vitam æternam, sed potius ejus assecutionem impediunt, ac proinde ex intentione gloriæ non possunt à Deo præparari. Ergo licet mala pœnæ sint in electis effectus predestinationis, non tamen mala culpæ. Cõsequentiã patet: nam tres illæ conditiones requiruntur, & sufficunt, ut aliquid sit predestinationis effectus.

B Dico secundo: Materiale peccati in electis est effectus predestinationis.

Probat: primo conclusio eadem ratione, quæ præcedens. Materiale peccati est effectus omnipotentis & voluntatis Dei, & in fine predestinationis conducitur, & consequenter ex illius intentione in electis à Deo præparatur: Ergo est effectus predestinationis. Consequentia patet ex dictis: Antecedens autem, quantum ad primam partem, est certum, cum enim materiale peccati sit aliqua entitas creata, & aliquis actus physicus & vitalis, non potest subterfugere divinam causalitatem, & omnipotentiam, sed debet à Deo ut primo ente, & primo actu pendere, ut tractatu præcedenti fuisse ostendimus. Probat: vero quantum ad secundam. Tùm ex illo Pauli ad Roman. 8. *Diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum.* Tùm etiam, quia materiale peccati solet esse pœnæ illius, & vexare peccatorem, ut à peccato deterreatur. Illud etiam potest esse occasio laudis & admirationis consideranti benignitatem Dei, qui ad id, quo ipse ostenditur, suum concitum non denegat.

Probat: secundo conclusio. Omnes generationes predestinatorum sunt predestinationis effectus, ut articulo præcedenti ostendimus: At multorum generationes peccaminosæ sunt: ut constat in illis, qui ex illicito concubitu sunt procreati: Ergo materiale peccati effectus predestinationis esse potest.

Denique Permissiones peccatorum in electis sunt effectus predestinationis, ut § sequenti ostendimus: Ergo & materiale peccati. Consequentia patet: nam permissio peccati non solum importat in Deo denegationem auxilij efficacis, sed etiam influxum in materiale peccati: cum enim peccatum sit quidam defectus & privatio, vel saltem illam includat, non potest poni in rerum natura, nisi ab aliqua entitate physica sustentetur.

Dices primo: Ad effectus predestinationis concurrat Deus concursu speciali, cum ex illis speciali amore procedant: Sed ad materiale peccatum concurrat solum concursu generali: Ergo materiale peccati non est predestinationis effectus.

E Secundo, possumus à Deo petere nostram predestinationis effectus: At materiale peccati à nobis postulari nequit, nisi ex consequenti consideretur formale: Ergo effectus predestinationis esse non potest.

Ad primum respondeo, quod licet ad materiale peccati concurrat Deus concursu generali efficiente, concurrat tamen concursu speciali impetrante, quatenus specialis providentia in predestinatione impetrat generalem quoad omnes effectus ad illius finem conducentes.

Ad secundum dicatur effectus predestinationis esse in duplici differentia: alij sunt, qui ratione sui ad finem predestinationis conducunt, & istos possumus absolute petere: alij vero solum